

POLISH ABSTRACTS POLNISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

ABSTRAKTY

ENDRE J. NAGY (s. 167)

Simone Weil: Mistyczna ascetka: Esej poświęcony jest dorobkowi twórcemu niedoskiej katoliczki, kontrowersyjnej osobowości minionego wieku Simone Weil. Na wstępie przedstawia ogólnie zarys kariery poczynając od intelektualnej iluminacji (mistyczne wizje) poprzez wydarzenia losowe (zejście do podziemia), aż po sprzeciw przyjęcia chrztu. Konfrontuje jej nauki z modernizacyjną teorią Max Weber'a, oddzielenia („Ausdifferenzierungen”) poszczególnych sfer życia (ekonomia, polityka itp), która wyklucza możliwość etyki braterstwa w warunkach XX wieku. Esej ma na celu wykazać, że twórczość Simone Weil jako całość jest zaprzeczeniem tej tezy. Właśnie dlatego, że w swoim codziennym życiu odnalazła świętość i sakrament, które ujawniają obecność Boga. Praca omawia również zagadnienie dlaczego Simone Weil odrzuciła możliwość przyjęcia chrztu, czego głównym powodem była sceptyczna postawa wobec nauczania Starego Testamentu, oraz jej przekonanie, że w historii Kościoła nosił znamiona totalitaryzmu.

Słowa kluczowe: nawrócenie, mistyczne wizje, ascetyczny styl życia, katolicyzm bez chrztu, niezależne sfery życia, etyka braterstwa, racjonalna gospodarka, zobowiązania wobec ludzkości

EUGENE JOSEPH, JOZEF CORVELEYN, PATRICK LUYTEN & HANS DE WITTE (s. 187)

Czy życie w celibacie prowadzi do wypalenia zawodowego, czy wręcz przeciwnie umacnia zaangażowanie? Badanie przeprowadzone wśród indyjskiego kleru katolickiego: O zjawisku wypalenia zawodowego, jak również pojęciu zobowiązania mówi się najczęściej w odniesieniu do czynników związanych z pracą, sporadycznie z życiem prywatnym. Wyniki różnych badań przeprowadzonych w środowisku kleru na przestrzeni minionych trzydziestu lat przedstawiły wiele przyczyn wyjaśniających dlaczego księża narażeni są na ryzyko wystąpienia wypalenia zawodowego. Podczas badania wypalenia zawodowego wśród księży łączono różne zmienne niezależne. Do tej pory jednak nie podjęto próby badania współzależności występującej między życiem w celibacie a wypaleniem zawodowym wśród księży. Czy celibat jest formą do przyjęcia z psychologicznego punktu widzenia? Według tradycji przyjętych w kościele rzymskokatolickim (obrządku łacińskiego) tylko tym kandydatom można udzielić sakramentu kapłaństwa, którzy gotowi są do dobrowolnego podjęcia i publicznego potwierdzenia zobowiązania życia w celibacie, w imię umiłowania Królestwa Bożego i służenia bliźnim. Badanie przeprowadzone wśród indyjskiego kleru katolickiego przyczyniło się do wzbogacenia warsztatu literatury specjalistycznej o analizę współzależności między życiem w celibacie a wypaleniem zawodowym księży – co jest nowatorską inicjatywą w tej dziedzinie wiedzy. Ponadto po raz pierwszy zastosowano model zaangażowania w środowisku duchowieństwa. Wyniki hierar-

EJMH 5, 2010

chicznej, regresyjnej analizy przeprowadzonej wśród 511 kapłanów diecezjalnych w południowych Indiach potwierdziły, że zobowiązanie celibatu jest odwrotnie proporcjonalne do wypalenia zawodowego (znaleziono odwrotną współzależność między wyczerpaniem emocjonalnym a depersonalizacją oraz pozytywny związek z indywidualnymi osiągnięciami), jednocześnie wykazano pozytywną współzależność z zaangażowaniem.

Słowa kluczowe: wypalenie w środowisku kleru, zobowiązanie w środowisku kleru, podjęcie celibatu, księża diecezji, kościół katolicki

ANTAL KOVÁTS (s. 205)

Wizerunek węgierskich uczniów o państwach niemieckojęzycznych i Niemcach: Niniejsza praca jest kontynuacją badania przeprowadzonego 25 lat wcześniej, przedstawia wyniki analizy przeprowadzonej wśród uczniów węgierskich szkół podstawowych na temat wizerunku ukształtowanego o Niemcach. Badanie miało na celu określić ogólny obraz absolwentów szkół podstawowych o państwach niemieckojęzycznych i ludziach, oraz jak na kształtowanie tego wizerunku wpływają źródła informacji, takie jak szkoła, rodzina, media i znajomi. Przeprowadzone badanie jest również informacją zwrotną dla polityki oświaty na temat skuteczności przekazywanej wiedzy uczniom, w ramach różnych przedmiotów nauczania i poprzez inne źródła informacji, oraz w jaki sposób wpływają one na stan wiedzy uczniów. Temat stał się aktualny również dlatego, że poza zmianami politycznymi lat 1989-1990 na przestrzeni całego ćwierćwiecza zaszło wiele zmian w źródłach informacji kształtujących wizerunek Niemców. Nastąpił niezwykle rozwój i ogólny wpływ mediów, zmieniło się środowisko społeczne i pojawiły się nowe akcenty w programach nauczania szkół. Badanie to było po części analizą sytuacji dotyczącej aktualnego wizerunku Niemców i państw niemieckojęzycznych wśród uczniów, z drugiej strony celem badania było porównanie wyników uzyskanych 25 lat wcześniej. Studium po przybliżeniu zagadnienia i sposobu przygotowania badań opisuje rozważania przy dokonaniu wyboru respondentów, przedstawia pytania ankiet i ich cel, jak również zasady oceny wypełnionych ankiet oraz referuje uzyskane wyniki statystyczne. Po zestawieniu wyników z roku 1980 oraz 2005 następuje porównanie opinii uczniów wskazujących na stereotypie z podobnymi wynikami uzyskanymi na Węgrzech i za granicą. W zakończeniu następuje przegląd stosowanych podręczników szkolnych w świetle zadawanych pytań, w celu stwierdzenia w jakim stopniu, używane podręczniki rzutują na wiedzę, względnie jej braki w badanym zagadnieniu. W obydwu ankietach starałem się utrzymać analogię zadawanych pytań, żeby uzyskane odpowiedzi mogły być porównywalne. Pytania odnosiły się nie tylko do ogólnej wiedzy zdobytej w szkole na lekcjach geografii czy historii, dotyczyły również emocji doznanych przez uczniów w związku z poruszonym tematem.

Słowa kluczowe: wiedza, stereotypie, skuteczność oświaty, uczucia, nauka syntetyzująca, uczniowie, Niemcy, państwa niemieckojęzyczne, badanie

BEATRIX KISS-GEOSITS (s. 239)

Analiza czynników wywierających wpływ na wypalenie zawodowe pedagogów z terenu zachodnich Węgier: Nauczyciele i wychowawcy świadomi są tego, że wykonując swój zawód mają stałą styczność z różnorodnymi reakcjami uczuciowymi dzieci/dorosłych, muszą intere-

sować się źródłem ich pochodzenia i oddziaływania. Powinni znać czynniki, które wspomagają, bądź też utrudniają sam proces wychowawczy, pracę pedagoga, oraz formę świadomego zwalczania trudności w ten sposób, by prawidłowo mogli funkcjonować emocjonalnie i psychicznie, zarówno w wykonywaniu zawodu, jak i na płaszczyźnie życia prywatnego. Głównym narzędziem wspierającym pracę pedagoga jest oczywiście jego własna osobowość. Winni pomagać innym, lecz niemniej ważne jest to, by zachowali własny potencjał w niezmiennym stanie – ponieważ są to dwa aspekty tego samego zagadnienia. Życie uczuciowe człowieka wywiera wpływ na innych ludzi, – nie jest to więc zagadnienie o charakterze wyłącznie osobistym – i odwrotnie, warunki bytowania, sposób życia innych ludzi oddziałują na kondycję naszego życia wewnętrznego. Niniejsze studium ma na celu analizę czynników wywierających wpływ na wypalenie zawodowe pedagogów. Autor porusza następujące zagadnienia: decydujące czynniki wyboru zawodu, zainteresowania, potrzeby, relacje osoby ze środowiskiem, pogląd na temat wpojonych przez rodziców zasad wychowania, rodzinny model kariery zawodowej, podkreślając jednocześnie główną rolę satysfakcji z wyboru zawodu. Autor poruszając zagadnienia higieny pracy, zdrowia psychicznego, prestiżu zawodowego, dobrobytu materialnego i autorytetu moralnego bada poziom wypalenia zawodowego. Tematyką analizy jest również wpływ stosunków między pracownikami oraz ich kontaktu z przełożonymi na poziomie zagrożenia wypaleniem zawodowym. Badanie dotyczy również związku między symptomami zdrowia fizycznego (niezdolność do pracy-zasiłek chorobowy) i psychicznego. Analizowane zagadnienie autor precyzuje charakterystyką następujących zmiennych: płeć, lata przepracowane w zawodzie, status kierownika i pracownika.

Słowa kluczowe: pedagog, wybór zawodu, zainteresowanie, motywacja, pogląd na zasady wychowania rodzicielskiego, wypalenie, zagrożenie wypaleniem, satysfakcja zawodowa, dobrobyt materialny, autorytet moralny

PÉTER TÖRÖK, ISTVÁN NAGY & MÁTÉ JOÓB (s. 257)

Działalność charytatywna węgierskich kościołów chrześcijańskich w czasach komunizmu, i jej wpływ na działalność humanitarną kościoła postkomunistycznego, 2. część: Dwuczęściowe studium analizuje działalność charytatywną węgierskich kościołów chrześcijańskich w czasach komunizmu nie tylko w formie przedstawienia faktów, lecz również bada jej wpływ wywierany na działalność humanitarną kościoła w okresie postkomunistycznym. Wymaga to krótkiej prezentacji formy i zakresu działalności charytatywnej kościoła katolickiego, reformackiego i ewangelickiego w okresie przed przejściem władzy przez komunistów. W latach po drugiej wojnie światowej znacząca część kościelnych instytucji socjalnych należała do organów administracji państwowej. Nowi pracownicy wykonywanie zadań traktowali zwykle jedynie jako źródło dochodów, nie wykazywali posłannictwa wobec powierzonych im obowiązków. Zdecydowanie uwidacznia się w jaki sposób polityka państwa socjalistycznego starała się wykorzystać *caritas* i diakonię w celu dążeń zmierzających do ograniczenia wpływu kościoła i życia religijnego. W tymże celu wydawano zarządzenia, na podstawie których bez mała tylko te instytucje mogły pozostać w rękach kościoła, w których wogóle nie istniała działalność misjonarna lub prowadzona była jedynie w minimalnym stopniu. Sprzymierzeńcami władzy państwowej stali się w pewnym znaczeniu zwierzchnicy kościoła, którzy z przyczyn egzystencjonalnych podporządkowali się urzędowym wymaganiom. Zmiany nastąpiły wówczas, gdy w państwowych instytucjach socjalnych przy zatrudnieniu pracowników na trudne, niskopłatne i wyma-

gające oddania i poświęcenia stanowiska pracy zaczęto akceptować propozycje kościoła wyłaniające kandydatury wykształconych i kreatywnych ludzi. Także w okresie dyktatury działalność charytatywna zgromadzeń i gmin kościelnych była mocno ograniczona. We wszystkich trzech wyznaniach dostrzegalne są intencje, by po okresie dyktatury, w odrodzonej działalności humanitarnej zachować duchowość i charyzmę, pomimo nieodzownego procesu powstawania instytucji i surowych kompetencji branży. Analiza prezentuje kilka przykładów, w których zwraca uwagę na pewne formy ryzyka wynikające z utrzymywania kontaktów z aparatem państwa postkomunistycznego. Pierwsza część studium przedstawia możliwości prowadzenia działalności służb pomocniczych związanych z kościołem protestanckim, osobno w odniesieniu do kościoła reformackiego i ewangelickiego. Druga część jest prezentacją warunków prowadzenia działalności charytatywnej przez kościół katolicki w okresie dyktatury, z uwzględnieniem lat przed II. wojną światową oraz nowych możliwości po zmianie ustroju w 1989 roku.

Słowa kluczowe: diakonia, Węgry, komunizm, państwo socjalizm, dyktatura, historia, przegląd historyczny, zawody służb społecznych, proces powstawania instytucji, lokalna inicjatywa, kontakty kościół-państwo